

**ความรู้ความเข้าใจและขั้นตอนเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี
ของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน ในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก**
**Knowledge and Understanding of Bookkeeping and Accounting Procedures
of the Community Welfare Fund Committee in Phitsanulok Province**

วัชรระ คำช้าง^{1*} ภัทรพร พงศาปรมัตถ์²

Watchara Khamchang^{1*} Pattaraporn Pongsapornamat²

Corresponding author's E-mail: watcharakh61@nu.ac.th¹

(Received: July 9, 2020; Revised: September 15, 2020; Accepted: October 12, 2020)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและขั้นตอนการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน ในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 98 กองทุน เลือกกลุ่มตัวอย่างจากคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกจำนวน 9 กองทุน จาก 9 อำเภอในจังหวัดพิษณุโลก อำเภอละ 1 กองทุน โดยแต่ละกองทุนมีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 3 คน รวม 27 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการทดสอบและวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ร่วมกับการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น 1) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีสำหรับผู้ทำบัญชีของกองทุน โดยแบบทดสอบมีจำนวนทั้งหมด 25 ข้อ และ 2) การจดบันทึกการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์ เพื่อให้เห็นภาพและเข้าใจขั้นตอนจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนปัญหาที่เกิดขึ้นรวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา

ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และมีขั้นตอนการจัดทำบัญชีที่ไม่เหมาะสม โดยปัญหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการ คือ หน่วยงานกำกับดูแลไม่มีแบบบัญชี ทะเบียน และรายงานการเงินของกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อให้แต่ละกองทุนใช้เป็นแนวทางในการถือปฏิบัติอย่างชัดเจน และบุคลากรขาดความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชี รวมถึงไม่มีที่ปรึกษาที่มีรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี

คำสำคัญ: ขั้นตอนการจัดทำบัญชี คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน

Abstract

The purpose of this study is to study knowledge and understanding of bookkeeping and accounting procedures of the community welfare fund committee in the area of Phitsanulok province, totaling 98 funds. Selecting the samples from the community welfare fund committee in Phitsanulok province area, totaling 9 funds from 9 districts in Phitsanulok province, 1 fund per district, each fund has 3 informants, totaling 27 persons. This research is a qualitative research. Using test method and participation observation method with informal interview. The research instruments are 1) a test of knowledge and understanding about bookkeeping

¹ นิสิตหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹ Master's candidate, Accountancy Program, Faculty of Business, Economics and Communications, Naresuan University

² Lecturer, Accountancy Program, Faculty of Business, Economics and Communications, Naresuan University

for the fund's bookkeeper, in which the test has total of 25 items, and 2) taking notes of observation and interview to visualize and understand the accounting procedures of the fund, problems that arise, including solutions to problems.

The research results were found that most welfare fund committees have insufficient knowledge and understanding about bookkeeping, and inappropriate accounting procedures. Most problems about bookkeeping of the welfare fund committees are the regulator does not have the accounting form, register and financial report of the community welfare fund for give to each fund to clearly use as a guideline for implementation, and the personnel have insufficient knowledge in bookkeeping including lack of consultants with knowledge in bookkeeping.

Keywords: accounting procedures, community welfare fund committee

ความเป็นมาของปัญหา

หลังจากที่ประเทศไทยประสบกับสภาวะเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ก่อให้เกิดปัญหาคุณภาพชีวิตของคนไทยมากยิ่งขึ้น คนว่างงานจากการถูกปลดออกเนื่องจากการล้มละลายของธุรกิจ ดังนั้นความคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูระบบคุณค่าเดิมของไทยเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันแบบช่วยเหลือเกื้อกูลจึงเกิดขึ้น เพื่อบรรเทาปัญหาคุณภาพชีวิตของคนไทย โดยริเริ่มการจัดสวัสดิการชุมชนขึ้น เป็นการช่วยเหลือกันเองในชุมชน และต่อมาได้พัฒนาเกิดขึ้นเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งกองทุนสวัสดิการชุมชนภายใต้การดูแลของสถาบันพัฒนาชุมชน (พอช.) (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พอช., 2562ก) โดยกองทุนสวัสดิการชุมชน มีลักษณะการดำเนินงานในรูปแบบของระบบสมาชิก คือ สมาชิกร่วมกันกำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อใช้ในการดำเนินงานของกองทุน เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการ การสมทบเงินทุนของสมาชิก และอื่นๆ ในรูปของระเบียบข้อบังคับกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยมีกลุ่มตัวแทนจากสมาชิกหรือบุคคลอื่นที่สมาชิกเห็นชอบเข้ามาบริหารจัดการกองทุน ในนามของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนจะต้องบริหารจัดการ

กองทุนทั้งในเรื่องของการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก และการบริหารจัดการเงินทุนของกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับกองทุนสวัสดิการชุมชน (ข้อบังคับสถาบันพัฒนาชุมชน (องค์การมหาชน) ฉบับที่ 17 ว่าด้วยโครงการพัฒนาสวัสดิการชาวบ้าน พ.ศ. 2542, 2542)

โดยจุดมุ่งหมายของกองทุนสวัสดิการชุมชน คือ กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถสร้างหลักประกันในเรื่องของความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งในรูปของสิ่งของ เงินทุน น้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูลของคนในชุมชน ในรูปแบบของการจัดสวัสดิการได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน กองทุนสวัสดิการชุมชนจะประสบความสำเร็จหรือบรรลุจุดมุ่งหมายได้ กองทุนจะต้องมีความมั่นคงทางการเงินเพื่อที่จะสามารถจัดสรรสวัสดิการได้อย่างต่อเนื่องและปัจจัยที่สำคัญอย่างมากอีกประการหนึ่งก็คือ การบริหารจัดการที่ดี เมื่อมีการบริหารจัดการที่ดีกองทุนก็จะสามารถดำเนินงานต่อไปด้วยความยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยการบริหารจัดการจะต้องมีความโปร่งใสในการทำงาน สามารถตรวจสอบได้ มีการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องและทันเวลา (พอช., 2562ก) เมื่อพูดถึงการจัดทำบัญชีที่ถูกต้อง และทันเวลา ต้องอาศัยผู้ทำบัญชีที่มีความรู้

ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และมีระบบหรือขั้นตอนการจัดทำบัญชีที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์พิศาวรรณวิจิตร, 2560) สำหรับหน่วยงานกำกับดูแลของกองทุนสวัสดิการชุมชนกำหนดให้กองทุนต้องมีการจัดทำบัญชี และต้องรายงานผลการดำเนินงานของกองทุนให้สมาชิกและหน่วยงานกำกับดูแลรับทราบทุกปี แต่ไม่ได้กำหนดรูปแบบหรือหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีที่ชัดเจน เพื่อให้แต่ละกองทุนใช้เป็นแนวทางในการถือปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความรู้ความเข้าใจและขั้นตอนเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยผู้วิจัยได้ตั้งคำถามงานวิจัยว่า 1) คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเพียงพอหรือไม่ 2) มีขั้นตอนเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีอย่างไร เหมาะสมหรือไม่ และ 3) มีปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีหรือไม่อย่างไร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา การบริหารจัดการที่ดีของกองทุนสวัสดิการชุมชนต่อไป

จังหวัดพิษณุโลกมีกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลครอบคลุมทั้งจังหวัด (ข้อมูล ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2562) (พอช., 2562) ประกอบกับกองทุนสวัสดิการชุมชนทุกแห่งจัดตั้งขึ้นโดยมีบริบท วัตถุประสงค์ และเงื่อนไขที่ต้องมีการจัดทำบัญชีและการรายงานผลการดำเนินงานที่เหมือนกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกจังหวัดพิษณุโลกเป็นกรณีศึกษาเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและขั้นตอนเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน ในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการชุมชน ในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **ประเภทของการวิจัย** การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยวิธีการทดสอบ และวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation observation) ร่วมกับการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview)

2. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** ผู้วิจัยได้เลือกกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ ดังนั้นเพื่อเป็นการศึกษาในภาพรวมของจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยจึงเลือกตัวแทนอำเภอละ 1 กองทุน รวม 9 กองทุน โดยพิจารณากองทุนที่มีเงินทุนสูงสุดของแต่ละอำเภอเป็นอันดับแรก โดยใช้ข้อมูลจากระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์พื้นที่ปฏิบัติการ พอช. (GIS) (พอช., 2562) เพื่อทำการศึกษาในครั้งนี้

2.1 ประชากร คือ คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลในเขตพื้นที่ในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 98 กองทุน

2.2 กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 9 กองทุน จาก 9 อำเภอของพื้นที่ในจังหวัดพิษณุโลก อำเภอละ 1 กองทุน โดยผู้วิจัยใช้รหัส F1 ถึง F9 แทนชื่อของแต่ละกองทุน คณะกรรมการกองทุนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งสิ้นจำนวน 27 คน ประกอบด้วย

2.2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี คือ กรรมการที่เป็นผู้ทำบัญชี หรือตำแหน่งอื่นที่ทำหน้าที่ในลักษณะเดียวกัน กองทุนละ 1 คน รวมจำนวน 9 คน

2.2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ร่วมกับการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เพื่อศึกษาขั้นตอนการจัดทำบัญชี ปัญหาและแนวทาง

การแก้ไขปัญหามีเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี คือ กรรมการที่เป็นผู้ทำบัญชี จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มที่ใช้ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และกรรมการผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในกระบวนการขั้นตอนการจัดทำบัญชีของกองทุน กองทุนละ 2 คน รวม 18 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 27 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.1 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี โดยแบบทดสอบจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชี องค์ประกอบของบัญชี วัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชี การวิเคราะห์รายการทางบัญชี การบันทึกบัญชี จำนวน 25 ข้อ แบ่งเป็น 4 ตอน ทั้งนี้ข้อคำถามทุกข้อได้รับการพัฒนามาจาก ปาฐกถา (2558)

3.2 แบบบันทึกการสังเกตและการสัมภาษณ์เกี่ยวกับขั้นตอน ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหามีเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี โดยคำถามสัมภาษณ์จะเป็นคำถามกว้างๆ แบบไม่จำกัดคำตอบเพื่อให้เห็นภาพและเข้าใจขั้นตอนการจัดทำบัญชี ปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไขปัญหามี

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ได้ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ราย พบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) เฉลี่ยเท่ากับ 0.79 โดยอยู่ในช่วงคะแนน 0.67–1.00 โดยทุกข้อคำถามมีค่าเกินกว่า 0.50 หมายความว่าคำถามนั้นตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (ประสพชัย พสุนนท์, 2558) และได้ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบทดสอบออกไปทดสอบ (Try-out) จำนวน 25 ชุด กับกลุ่มที่มีลักษณะ

ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบว่าข้อคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการและมีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งได้ค่าดัชนีความยากง่าย (Difficult index) ของคำถามแต่ละข้อเฉลี่ยเท่ากับ 0.55 โดยอยู่ในช่วงคะแนน 0.16 – 0.76 (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543) นำเสนอว่า หากค่าดัชนีความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.40 – 0.59 ถือว่าข้อคำถามมีความยากง่ายที่เหมาะสม

4.2 แบบสังเกตและการสัมภาษณ์เกี่ยวกับขั้นตอนและปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ได้ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ราย ประกอบด้วย 1) อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยนเรศวร 2) นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ และ 3) นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการพิเศษ ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) เฉลี่ยเท่ากับ 0.70 โดยอยู่ในช่วงคะแนน 0.33 – 1.00 กรณีข้อคำถามที่มีค่า IOC ไม่ถึง 0.50 ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยผู้วิจัยดำเนินการทบทวนแนวคิดและศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสวัสดิการชุมชน การจัดทำบัญชี เพื่อเป็นกรอบแนวความคิดในการกำหนดหัวข้อคำถามและสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และศึกษางานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการวิจัย เช่น การสร้างเครื่องมือวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การสรุปและอภิปรายผล เป็นต้น

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Fieldwork) ในเดือนพฤษภาคม 2563 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบบันทึกการสังเกตและการสัมภาษณ์เกี่ยวกับขั้นตอนและปัญหาเกี่ยวกับ

การจัดทำบัญชี เพื่อรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ร่วมกับสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยคำถามสัมภาษณ์จะเป็นคำถามปลายเปิด แบบไม่จำกัดคำตอบ เพื่อให้เห็นภาพและเข้าใจขั้นตอนการจัดทำบัญชี ปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาระหว่างการสัมภาษณ์จะทำการจดบันทึกข้อมูลลงแบบฯ และใช้อุปกรณ์บันทึกเสียง โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ไม่เกิน 1 ชั่วโมง 30 นาที จากนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการถอดความในรูปแบบของข้อความตัวอักษร เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล นำไปสู่การสรุปผลการวิจัย เมื่อดำเนินการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นแล้วผู้วิจัยจะทำการแจกแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบัญชีให้กับกรรมการที่เป็นผู้ทำบัญชี หรือตำแหน่งอื่นที่ทำหน้าที่ในลักษณะเดียวกัน โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบไม่เกิน 45 นาที จากนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการรวบรวมผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล นำไปสู่การสรุปผลการวิจัยต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

6.1 การทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี นำผลรวมคะแนนจากการทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ของผู้ทำบัญชีของแต่ละกองทุน หาค่าร้อยละของคะแนน และทำการเทียบกับเกณฑ์ร้อยละของคะแนน ที่ได้กำหนดไว้ดังแสดงในตารางที่ 1 เพื่อเป็นการสรุปผลการทดสอบว่ากรรมการที่เป็นผู้ทำบัญชี มีความรู้ความเข้าใจเพียงพอเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีหรือไม่

ตารางที่ 1 เกณฑ์การประเมินความรู้ความเข้าใจ

ผลรวมคะแนน (ร้อยละ)	ผลการทดสอบ
≥ 64	เพียงพอ
< 64	ไม่เพียงพอ

โดยพิจารณากำหนดจากดัชนีความยากง่าย (Difficult index) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.55 ซึ่งหมายความว่าคำถามของแบบทดสอบโดยรวมมีความยากง่ายที่เหมาะสม (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543) และพิจารณาร่วมกับเกณฑ์ผ่านที่เหมาะสมลักษณะของแบบทดสอบ (Optimal Difficulty Level: OD) เท่ากับ $63.833 \approx 64$ (อานุภาพ เลขะกุล, 2551) ได้นำเสนอว่าเกณฑ์ผ่านที่เหมาะสมของลักษณะแบบทดสอบแต่ละประเภทจะเท่ากับครึ่งหนึ่งของผลรวมคะแนนที่ได้จากการตอบถูกต้อง (Perfect score) และคะแนนที่ได้จากความบังเอิญ (Chance score)

6.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ นำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกต และการตอบคำถามสัมภาษณ์ นำมาทำการวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์ว่าขั้นตอนการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนมีความเหมาะสมหรือไม่ โดยขั้นตอนการจัดทำบัญชีต้องเป็นไปตามขั้นตอนการจัดทำบัญชีที่เหมาะสม ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการรวบรวม (Collecting) ข้อมูลหรือรายการทางบัญชีที่เกิดขึ้น 2) ขั้นตอนการบันทึก (Recording) รายการทางบัญชีที่เกิดขึ้นลงสมุดบัญชีขั้นต้น 3) ขั้นตอนการจำแนก (Classifying) ข้อมูลที่บันทึกแยกตามหมวดบัญชีประเภทต่างๆ ลงในสมุดบัญชีขั้นปลาย (บัญชีแยกประเภท) 4) ขั้นตอนการสรุปข้อมูล (Summarizing) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการจำแนกในสมุดบัญชีขั้นปลาย (บัญชีแยกประเภท) มาสรุปเป็นรายงานทางการเงิน (Accounting report) จึงจะถือว่าขั้นตอนการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนมีความเหมาะสม และรวบรวมปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหากับการจัดทำบัญชี นำไปสู่การสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก จากการให้ผู้ทำบัญชีของแต่ละกองทุนทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี โดยสามารถสรุปผลการทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของแต่ละกองทุนได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลรวมคะแนน (ร้อยละ) การทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการชุมชน

กองทุน สวัสดิการชุมชน	ผลรวมคะแนน		ผลการทดสอบ
	(25 คะแนน)	(ร้อยละ)	
(F1)	17	68	เพียงพอ
(F2)	12	48	ไม่เพียงพอ
(F3)	14	56	ไม่เพียงพอ
(F4)	11	44	ไม่เพียงพอ
(F5)	13	52	ไม่เพียงพอ
(F6)	12	48	ไม่เพียงพอ
(F7)	12	48	ไม่เพียงพอ
(F8)	12	48	ไม่เพียงพอ
(F9)	13	52	ไม่เพียงพอ
รวม	116	464	
(25 คะแนน)	$\bar{X} = 12.89$: Max = 17: Min = 11		
(ร้อยละ)	$\bar{X} = 51.56$: Max = 68: Min = 44		

จากตารางที่ 2 ผลรวมคะแนน (ร้อยละ) ของการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของแต่ละกองทุน มีค่าเฉลี่ยผลรวมคะแนน (ร้อยละ) เท่ากับ 51.56 หรือ 12.89 คะแนน ผลรวมคะแนน (ร้อยละ) สูงสุดเท่ากับ 68 หรือ 17 คะแนน และผลรวมคะแนน (ร้อยละ) ต่ำสุดเท่ากับ 44 หรือ 11 คะแนน โดยพบว่า

มีเพียง 1 กองทุน ที่สามารถทำแบบทดสอบได้คะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คือ F1 จึงสามารถสรุปได้ว่า ผู้ทำบัญชีของแต่ละกองทุนส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี โดยเฉพาะเรื่องขององค์ประกอบของบัญชี และการวิเคราะห์รายการทางบัญชี

จากการศึกษาขั้นตอนการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 9 กองทุน พบว่า มีการจัดทำบัญชีโดยใช้เกณฑ์เงินสด (Cash basis) กล่าวคือบันทึกบัญชีเมื่อได้รับเงินหรือจ่ายเงินไปจริง โดยไม่ได้คำนึงถึงงวดเวลา ไม่มีการใช้คำศัพท์ทางบัญชี เช่น เดบิต เครดิต ค่าเสื่อมราคา รายได้ค้างรับ รายจ่ายค้างจ่าย เป็นต้น โดยการจัดทำบัญชีจะแบ่งเป็น 2 ระบบ คือ ระบบเกี่ยวกับการรับเงิน และระบบเกี่ยวกับการจ่ายเงิน โดยส่วนใหญ่แล้วแต่ละกองทุน จะมีการรวบรวมเอกสารหลักฐานทางบัญชีรายการบัญชี และรอบระยะเวลาทางบัญชีที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันบ้างในบางรายการขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุน แต่ส่วนที่แตกต่างกัน คือ ขั้นตอนการจัดทำบัญชี เมื่อพิจารณาตามหลักของขั้นตอนการจัดทำบัญชีที่เหมาะสม ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การรวบรวม (Collecting) ข้อมูลหรือรายการทางบัญชีที่เกิดขึ้น 2) การบันทึก (Recording) บันทึกรายการทางบัญชีที่เกิดขึ้นในสมุดบัญชีขั้นต้น 3) การจำแนก (Classifying) ข้อมูลที่บันทึกแยกตามหมวดบัญชีประเภทต่างๆ ลงในสมุดบัญชีขั้นปลาย (บัญชีแยกประเภท) และ 4) การสรุปข้อมูล (Summarizing) นำข้อมูลที่ได้จากการจำแนกในบัญชีแยกประเภทดังกล่าวมาสรุปเป็นรายงานทางการเงิน (Accounting report) โดยสามารถสรุปขั้นตอนการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการชุมชนได้ว่า กองทุนส่วนใหญ่มีการจัดทำบัญชีข้ามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การจัดทำบัญชีข้ามขั้นตอนของการบันทึก (Recording) รายการทางบัญชีที่เกิดขึ้นในสมุดบัญชีขั้นต้น โดยทุกสิ้นเดือนกรรมการที่เป็นผู้ทำบัญชีของกองทุนจะทำการรวบรวมเอกสารหลักฐานการรับเงินและการจ่ายเงิน เพื่อบันทึกรายการลงทะเบียนแยกประเภทรายรับ-รายจ่ายด้วยยอดรวม เสมือนเป็นการสรุปว่าในแต่ละเดือนเกิดรายรับและรายจ่าย ประเภทใดบ้าง เป็นจำนวนเท่าใด แต่จะไม่มีมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของที่มาหรือคำอธิบายเกี่ยวกับรายการที่เกิดขึ้น หากต้องการทราบรายละเอียดดังกล่าวต้องกลับไปดูที่ตัวเอกสารเท่านั้น และเมื่อสิ้นปีกรรมการที่เป็นผู้ทำบัญชีของกองทุนจะนำข้อมูลจากทะเบียนแยกประเภทรายรับ-รายจ่ายไปจัดทำรายงานสถานะเงินกองทุน จำนวน 2 กองทุน คือ (F2) และ (F7)

2. การจัดทำบัญชีข้ามขั้นตอนของการจำแนก (Classifying) ข้อมูลที่บันทึกแยกตามหมวดบัญชีประเภทต่างๆ ลงในสมุดบัญชีขั้นปลาย (บัญชีแยกประเภท) โดยทุกสิ้นเดือนกรรมการที่เป็นผู้ทำบัญชีของกองทุนจะทำการรวบรวมเอกสารหลักฐานการรับเงินและการจ่ายเงิน เพื่อบันทึกรายการลงสมุดบัญชีรายรับ-รายจ่าย โดยบันทึกข้อมูลว่าเป็นการรับเงินและการจ่ายเงินอะไรบ้าง จากใคร เมื่อไหร่ เท่าใด และเมื่อสิ้นปีกรรมการที่เป็นผู้ทำบัญชีของกองทุนจะนำข้อมูลจากสมุดบัญชีรายรับ-รายจ่ายของแต่ละเดือนไปจัดทำรายงานสถานะเงินกองทุน จำนวน 5 กองทุน คือ (F4), (F5), (F6), (F8) และ (F9)

โดยมีเพียงจำนวน 2 กองทุน คือ (F1) และ (F3) ที่มีขั้นตอนการจัดทำบัญชีที่เหมาะสม

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกพบว่า กองทุนส่วนใหญ่มีปัญหาในการจัดทำบัญชีดังต่อไปนี้

1. หน่วยงานกำกับดูแลไม่มีแบบบัญชีทะเบียน และรายงานการเงินของกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อให้แต่ละกองทุนใช้เป็นแนวทางในการถือปฏิบัติอย่างชัดเจน มีเพียงแบบรายงานสถานะเงินกองทุนเท่านั้น โดยให้แต่ละกองทุนจัดทำบัญชีตามความรู้ความเข้าใจของแต่ละกองทุนเอง ประกอบกับแบบรายงานสถานะเงินกองทุน ยากต่อการทำความเข้าใจ คิดเป็นร้อยละ 78 โดย F4 กล่าวว่า "...ทำยังไงก็ไม่บอก รูปแบบอะไรก็ไม่มีให้ ให้คิดเองทำเอง พอถึงเวลาก็ให้รายงานแล้วใส่แบบรายงานนี้ทิ้ง กรอกผิดกรอกถูก กรอกยังงี้ก็ไม่บอก พี่ละงะ รายรับ รายได้ รายจ่าย ค่าใช้จ่าย พี่ก็กรอกมั่วๆ ไป ให้มันดูโล่งก่อน..."

2. บุคลากรที่มีขาดความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชี คิดเป็นร้อยละ 78 โดย F4 กล่าวว่า "...พี่ไม่ได้จบบัญชีมาหรอกน้องเอ๊ย ครูพักลักจำทั้งนั้น เคยทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านมาบ้าง ก็จำเอามาทำ ูๆ ปลายๆ ใจจริงพี่ก็อยากให้คนที่เขารู้ คนที่เขาทำเป็นเข้ามาทำนะ แต่ก็อย่างที่บอกแหละที่ทำกันอยู่เพราะมันไม่มีใครมาทำทำด้วยใจ จิตอาสาทั้งนั้น เด็กๆ ที่เรียนบัญชี จบบัญชีในกองทุนก็มีนะ แต่ไม่มีเงินจ้างเขา เขาคิดแพง ให้ทำเฉยๆ เขาก็ไม่มาทำให้หรอก..."

3. ขาดที่ปรึกษาที่มีรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี คิดเป็นร้อยละ 67 โดย F7 กล่าวว่า "...คนมีความรู้จะมีเยอะนะ แต่เขาไม่มีเวลามาดูให้เราหรอก บางทีพี่ไม่เข้าใจ พี่ก็ยกไปถามเจ้าหน้าที่ที่ อบต. เขาก็ไม่ค่อยว่างดูให้ ส่วนคนอื่นก็กะ พี่ๆ ใครเขาจะทำให้ ..."

4. การสื่อสารที่ไม่ชัดเจนระหว่างกองทุน กับผู้ประสานงานของหน่วยงานกำกับดูแล ในเรื่องการตอบคำถามหรือตอบข้อสงสัย คิดเป็นร้อยละ 56 โดย F7 กล่าวว่า "...พี่เคยโทรไปถามเจ้าหน้าที่นะ พัฒนาชุมชนจังหวัดอะ เขาก็เหมือนไม่รู้อะ ตอบไม่ค่อยได้ แล้วนะโทรติดๆ ยากมาก..." โดย F6 กล่าวว่า "...พี่คุยกับเขา

ไม่ค่อยรู้เรื่องเลยนะเจ้าหน้าที่ พัฒนาชุมชนจังหวัด ยิ่งเรื่องบัญชีเขาให้คำปรึกษาเราไม่ค่อยได้ บอกแต่ให้ทำๆ มาเถอะ ถ้าผิดเดี๋ยวแก้ให้ ...”

จากการศึกษาแนวทางการปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก โดยคณะกรรมการกองทุนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวดังต่อไปนี้

1. หน่วยงานกำกับดูแลควรจัดทำคู่มือแบบบัญชี ทะเบียน และรายงานการเงินของกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยจัดทำให้อยู่ในลักษณะที่เข้าใจได้ง่าย และมีขั้นตอนที่ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติเพื่อให้แต่ละกองทุน ใช้เป็นแนวทางในการถือปฏิบัติอย่างชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน พร้อมกับจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้งานคู่มือแบบบัญชี ทะเบียน และรายงานการเงินของกองทุนสวัสดิการชุมชนดังกล่าว เพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจน โดยคิดเป็นร้อยละ 89 โดย F1 กล่าวว่า “...เขาน่าจะมีคู่มือบัญชีให้นะ พี่จบ ปวส. บัญชีมา เคยทำให้องค์กรหมู่บ้านมาก่อน อย่างกองทุนหมู่บ้าน เขาก็มีคู่มือให้เลยนะ มีบงมีแบบพร้อม บอกเสร็จสรรพเลยว่าจะอันนี้ลงแบบนี้แบบนั้น กองทุนพี่ก็เอามาประยุกต์ใช้ สำหรับพี่ พี่ว่ามันก็ช่วยได้เยอะอยู่ ดูพอจะเข้าใจง่ายดี ดูเป็นขั้นตอนดี ...” โดย F2 กล่าวว่า “...ควรจะมีรูปแบบมาให้เลยเป็นมาตรฐานเดียวกันไปเลย ทำมาเป็นคู่มือเลยยิ่งดี เอาที่มันเข้าใจง่ายๆ ด้วยนะ ยากๆ พี่ก็กลัวทำไม่ได้ อีกไม่ได้จบบัญชีมาด้วย...”

2. จัดตั้งภาคีกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับอำเภอหรือระดับจังหวัดขึ้น เพื่อให้กองทุน ที่มีศักยภาพให้การช่วยเหลือกองทุน ที่ยังมีปัญหาหรือขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน โดยการให้คำปรึกษาคำแนะนำ ถึงวิธีการปฏิบัติงานที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 79 โดย F5 กล่าว

ว่า “...พี่ว่าควรจะมีการรวมกลุ่มระหว่างกองทุนนะ อย่างกองทุนที่เขาเก่งๆ ทำงานดีๆ เข้มแข็งๆ ก็เข้ามาช่วยกองทุนที่ยังไม่ค่อยเข้มแข็ง ตั้งเป็นภาคีก็ได้ พี่ว่าน่าจะช่วยได้เยอะอยู่นะ ...”

3. หน่วยงานกำกับดูแลควรมีทีมงานที่คอยเป็นที่ปรึกษาให้กับกองทุน โดยการเข้าถึงกองทุนแต่ละกองทุน เพื่อทราบปัญหาที่แท้จริง และช่วยแก้ไขปัญหานั้นๆ โดยคิดเป็นร้อยละ 79 โดย F6 กล่าวว่า “...ควรจะมีทีมงานที่ดูแลกองทุนโดยเฉพาะ เอาที่แบบรู้ให้รอบด้าน ทั้งบริหารจัดการ ทั้งบัญชี เข้ามาสอนที่กองทุนเลย เข้ามาตรวจยิ่งดีที่พี่ชอบ จะได้รู้ว่าที่ทำงานมันถูกมันผิดยังไง เออมาก็ไม่ใช่ตรวจอย่างเดียวนะ สอนด้วย ใ้ที่ไม่รู้จะได้รู้ ใ้ที่ไม่ถูกจะได้ทำให้ถูก เพราะทุกวันนี้ที่ทำงานก็ไม่ว่าผิดหรือถูก...”

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและขั้นตอนการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน ในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก รวมถึงเพื่อทราบปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาลักษณะการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา และการบริหารจัดการที่ดีของกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งจากการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และขั้นตอนการจัดทำบัญชี ของกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 9 กองทุน โดยกรรมการที่เป็นผู้ทำบัญชีของแต่ละกองทุนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี โดยเฉพาะเรื่องขององค์ประกอบของบัญชี และการวิเคราะห์รายการทางบัญชี รวมทั้งกองทุนส่วนใหญ่มีขั้นตอนการจัดทำบัญชีที่ไม่เหมาะสม มีการจัดทำบัญชีที่ซ้ำซ้อนขั้นตอน สามารถจัดกลุ่มของกองทุน ออกเป็น 4 กลุ่มดังต่อไปนี้

1. กลุ่มของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน มีความรู้ความเข้าใจเพียงพอเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และมีขั้นตอนการจัดทำบัญชีที่เหมาะสม โดยมีการรวบรวม (Collecting) ข้อมูลหรือรายการทางบัญชีที่เกิดขึ้น จากนั้นบันทึก (Recording) รายการทางบัญชีที่เกิดขึ้น และมีการจำแนก (Classifying) ข้อมูลที่บันทึกแยกตามหมวดบัญชีประเภทต่างๆ และสรุปข้อมูล (Summarizing) นำข้อมูลที่ได้จากการจำแนกในบัญชีแยกประเภทดังกล่าวมาสรุปเป็นรายงานทางการเงิน (Accounting report) จำนวน 1 กองทุน คือ (F1)

2. กลุ่มของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน มีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี แต่มีขั้นตอนการจัดทำบัญชีที่เหมาะสม จำนวน 1 กองทุน คือ (F3)

3. กลุ่มของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน มีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี มีขั้นตอนการจัดทำบัญชีที่ไม่เหมาะสม โดยไม่มีขั้นตอนของการบันทึก (Recording) รายการทางบัญชีที่เกิดขึ้นในสมุดบัญชีขั้นต้น จำนวน 2 กองทุน คือ (F2) และ (F7)

4. กลุ่มของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน มีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และมีขั้นตอนการจัดทำบัญชีที่ไม่เหมาะสม โดยไม่มีขั้นตอนของการจำแนก (Classifying) ข้อมูลที่รวบรวมมาแยกตามหมวดบัญชีประเภทต่างๆ จำนวน 5 กองทุน คือ (F4), (F5), (F6), (F8) และ (F9)

การจัดทำบัญชีที่มีขั้นตอนที่ไม่เหมาะสม ประกอบกับผู้ทำบัญชียังขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ส่งผลให้การจัดทำบัญชีให้ไม่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ข้อมูลทางบัญชีตกหล่น

ไม่ครบถ้วน เป็นเหตุให้นำเสนอข้อมูลที่ไม่ถูกต้องครบถ้วน สอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีและงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและวิสาหกิจชุมชน พบว่า การจัดทำบัญชีให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยผู้ทำบัญชีที่มีความรู้ความสามารถ (ปิยฉัตรทองแพง, 2562; ปัญญพร ศรีชนาพันธ์, วรพรรณ เขียวรุจี, และปิณดา ศิริภักดิ์, 2558; ลลิตา แวนแก้ว, ญาณินห์ ตั้งภิญโญพุฒิคุณ, และไตรรงค์ สวัสดิกุล, 2558) เข้าใจหลักพื้นฐานทางบัญชี การบันทึกรายการและที่มาของตัวเลขที่ใช้ในการบันทึกบัญชี รวมถึงผู้ทำบัญชีต้องมีความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำบัญชี (พิมพ์พิศา วรณวิจิตร, 2560) โดยปัญหาในการจัดทำบัญชี เพราะไม่ให้ความสำคัญในการจัดทำบัญชี และขาดความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับบัญชี (ปิญญพร ศรีชนาพันธ์ และคณะ, 2558; ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์ และสุกัญญา พาหุมนันโต, 2554)

โดยกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกมีปัญหายุ่งเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการชุมชน

1.1 หน่วยงานกำกับดูแลไม่มีแบบบัญชีทะเบียน และรายงานการเงินของกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อให้แต่ละกองทุนใช้เป็นแนวทางในการถือปฏิบัติอย่างชัดเจน

1.2 บุคลากรที่มีขาดความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชี

1.3 ขาดที่ปรึกษาที่มีรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี

1.4 การสื่อสารที่ไม่ชัดเจนระหว่างกองทุน กับผู้ประสานงานของหน่วยงานกำกับดูแล ในเรื่องการตอบคำถามหรือตอบข้อสงสัย

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการชุมชน

2.1 หน่วยงานกำกับดูแลควรจัดทำคู่มือแบบบัญชี ทะเบียน และรายงานการเงินของกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยจัดทำให้อยู่ในลักษณะที่เข้าใจได้ง่าย และมีขั้นตอนที่ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติเพื่อให้แต่ละกองทุน ใช้เป็นแนวทางในการถือปฏิบัติอย่างชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน พร้อมกับจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้งานคู่มือแบบบัญชี ทะเบียน และรายงานการเงินของกองทุนสวัสดิการชุมชนดังกล่าว เพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจน

2.2 จัดตั้งภาคีกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับอำเภอหรือระดับจังหวัดขึ้น เพื่อให้กองทุนที่มีศักยภาพให้การช่วยเหลือกองทุนที่ยังมีปัญหาหรือขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน โดยการให้คำปรึกษาคำแนะนำ ถึงวิธีการปฏิบัติงานที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

2.3 หน่วยงานกำกับดูแลควรมีทีมงานที่คอยเป็นพี่เลี้ยงให้กับกองทุน โดยการเข้าถึงกองทุนแต่ละกองทุน เพื่อทราบปัญหาที่แท้จริง และช่วยแก้ไขปัญหานั้นๆ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และขั้นตอนการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน ในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก รวมถึงเพื่อทราบปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกจำนวน 9 กองทุน โดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีสำหรับผู้ทำบัญชีของกองทุน และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ร่วมกับการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้เห็นภาพและเข้าใจ

ขั้นตอนจัดทำบัญชี ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี โดยเฉพาะเรื่องขององค์ประกอบของบัญชี และการวิเคราะห์รายการทางบัญชี และมีขั้นตอนการจัดทำบัญชีที่ไม่เหมาะสม มีการจัดทำบัญชีที่ข้ามขั้นตอน โดยปัญหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการ คือ หน่วยงานกำกับดูแลไม่มีแบบบัญชี ทะเบียน และรายงานการเงินของกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อให้แต่ละกองทุนใช้เป็นแนวทางในการถือปฏิบัติอย่างชัดเจน และบุคลากรขาดความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชี ขาดที่ปรึกษาที่มีรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี รวมถึงปัญหาด้านการสื่อสารกับหน่วยงานกำกับดูแล

ดังนั้นหน่วยงานกำกับดูแลควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อเป็นการยกระดับการบริหารจัดการที่ดี ความน่าเชื่อถือและความ เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน ในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1. ควรจัดทำคู่มือแบบบัญชี ทะเบียน และรายงานการเงินของกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยจัดทำให้อยู่ในลักษณะที่เข้าใจได้ง่าย มีขั้นตอนที่ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ ไม่ซับซ้อน ใช้งานได้ง่าย และมีความเหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน กำหนดให้แต่ละกองทุนฯ ใช้เป็นแนวทางในการถือปฏิบัติ เพื่อสร้างความเป็นมาตรฐานเดียวกัน และง่ายต่อการตรวจสอบ

2. จัดอบรมเกี่ยวกับการใช้งานคู่มือแบบบัญชี ทะเบียน และรายงานการเงินของกองทุนสวัสดิการชุมชนดังกล่าว โดยเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติเพื่อสร้างความ

เข้าใจที่ชัดเจน พร้อมกับการติดตาม และประเมินผลจากการเข้ารับฝึกอบรม

3. จัดตั้งภาคีกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับอำเภอ/ระดับจังหวัดขึ้น เพื่อให้กองทุนฯ ที่มีศักยภาพให้การช่วยเหลือกองทุนฯ ที่ยังมีปัญหาหรือขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน โดยการให้คำปรึกษาคำแนะนำ ถึงวิธีการปฏิบัติงานที่ถูกต้องเหมาะสม

4. ควรมีทีมงานที่คอยเป็นพี่เลี้ยงให้กับกองทุน ปฏิบัติงานเชิงรุก โดยการเข้าถึงกองทุนฯ แต่ละกองทุนฯ เพื่อทราบปัญหาที่แท้จริง และช่วยแก้ไขปัญหานั้นๆ

5. ควรจัดให้มีการตรวจสอบการบริหารงาน และการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการชุมชน ของคณะกรรมการกองทุนฯ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชี และการบริหารจัดการที่ดีของกองทุนสวัสดิการชุมชน ทั้งยังเป็นการช่วยยกระดับความน่าเชื่อถือของกองทุนสวัสดิการชุมชนในภาพรวมอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยครั้งนี้ หน่วยงานกำกับดูแล สามารถนำข้อมูลจากผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการชุมชนในภาพรวม ให้มีความเป็นมาตรฐานเดียวกันต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ที่สนใจสามารถนำไปแนวทางในการศึกษาความรู้ความเข้าใจและขั้นตอนเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับภาค หรือระดับประเทศ เพื่อให้ทราบข้อมูลในระดับที่กว้างขึ้น และเพื่อทราบปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับภาพรวมที่กว้างขึ้น และอาจใช้เป็นแนวทางในการศึกษาความรู้

ความเข้าใจ ขั้นตอน ปัญหาและแนวทางการแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุนลักษณะอื่น

เอกสารอ้างอิง

"ข้อบังคับสถาบันพัฒนาชุมชน (องค์การมหาชน) ฉบับที่ 17 ว่าด้วย โครงการพัฒนาสวัสดิการชาวบ้าน พ.ศ. 2542" (2542, 4 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 126 ตอนพิเศษ 79ง. หน้า 119-124.

ประสพชัย พสุนนท์. (2558). ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 18(มกราคม-ธันวาคม), 375-396.

ปิยฉัตร ทองแพง. (2562). การจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาของกองทุนหมู่บ้านหนองคูใหญ่ ตำบลเปือย อำเภอบึงนาราง จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 13(1), 114-123.

ปัญญพร ศรีชนาพันธ์, วรพรรณ เขียวรุ้ง และปิณฑา ศิริภักดิ์. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยนเรศวร, 8(2), 88-97.

ปาริชาติ ขำเรือง. (2558). โจทย์และแบบฝึกหัด (Problems & Exercises) รายวิชาหลักการบัญชีขั้นต้น. สืบค้นจาก <http://pws.npru.ac.th/parichart/data/files/แบบฝึกปฏิบัติ.pdf>

พิมพ์พิศา วรณวิจิตร. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในจังหวัดมหาสารคาม. Veridian E-Journal Silpakom University, 10(1), 1926-1942.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ลลิตา แวนแก้ว, ญาณินท์ ตั้งปัญญาภูมิคุณ และไตรรงค์ สวัสดิกุล. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติทางการบัญชีที่ดีกับคุณภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดขอนแก่น. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 34(2), 155-163.

ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์ และสุภชัย พาหุมนันโต. (2553). การศึกษาระบบบัญชี สำหรับกลุ่มผู้ผลิตโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 6(1), 75 - 89.

สถาบันพัฒนาชุมชนองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (2562ก). *คู่มือการดำเนินงานสวัสดิการชุมชน ประจำปี 2562*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาชุมชนองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).

สถาบันพัฒนาชุมชนองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (2562ข). *E-Service ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)*. สืบค้นจาก <http://gis.codi.or.th>

อานูภาพ เลขะกุล. (2551). การสร้างข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple choice question). *ฐานข้อมูลด้านแพทยศาสตรศึกษาไทย Thai Medical Education Database: TMED คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. สืบค้นจาก http://www.tmed.in.th/articles_expert.php